

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज समूह, सहायक पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- १००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- २०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्न X २ अङ्क = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	१	२	३
प्रश्न संख्या	16	30	4

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७७/०९/१२

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज समूह, सहायक पाँचौँ तह, प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पत्र/ विषय :- सेवा सम्बन्धी

१. कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य सम्बन्धी

- १.१ नेपालको संविधानमा कृषि तथा खाद्य सम्बन्धी व्यवस्था
- १.२ निजामती सेवा ऐन, २०४९ तथा नियमावली, २०५० मा कर्मचारीको आचरण, विदा र सजाय सम्बन्धी व्यवस्था
- १.३ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५६
- १.४ जलचर संरक्षण ऐन, २०१७
- १.५ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ र नियमावली, २०४१
- १.६ वर्तमान कृषि र पशुसेवा विभागको संरचना र उपलब्धि
- १.७ कृषि/पशुपंक्षी/मत्स्य अनुसन्धानको संरचना तथा भूमिका
- १.८ नेपालमा पशुपंक्षी तथा मत्स्य पालनको संक्षिप्त इतिहास तथा वर्तमान अवस्था
- १.९ चालु आवधिक योजनामा पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकासको उद्देश्य, नीति तथा मत्स्य र पशुपंक्षी क्षेत्रगत विकास कार्यक्रमको प्राथमिकता, लक्ष्य एवं कार्यान्वयन रणनीति
- १.१० नेपालको अर्थतन्त्रमा पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकासको महत्व
- १.११ पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम तर्जुमा आधार र एकीकृत प्रसार सेवा कार्यक्रम
- १.१२ पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रममा कृषण, विमा, उत्पादन सामग्री, औजार तथा उपकरण, बजार तथा मूल्य व्यवस्था
- १.१३ पशुपंक्षी तथा मत्स्यजन्य वस्तुहरूको उत्पादन लागत तथा मूल्य निर्धारण
- १.१४ पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकासमा सरकारी, सहकारी तथा नीजि क्षेत्रको भूमिका
- १.१५ पशुपंक्षी तथा मत्स्यको दिगो एवं व्यवसायिक उत्पादन वृद्धिको लागि अपनाइने उत्पादन र उत्पादनोपरान्त post – harvest प्रविधि
- १.१६ कृषि विकासमा कृषि/पशु सेवा प्रसारको महत्व, सीमितता र प्रभावकारीता
- १.१७ कृषि/पशुपंक्षी/मत्स्य प्रसारका विभिन्न तरिकाहरू र तिनको तुलनात्मक फाइदा र सीमितता
 - १.१७.१ व्यक्तिगत तरिका (Individual method)
 - १.१७.२ समुहगत तरिका (Group method)
 - १.१७.३ सामुदायिक तरिका (Community method)
- १.१८ कृषि/पशुपंक्षी/मत्स्य विकासमा समुह पद्धती प्रकृया र कार्यान्वयन तथा अगुवा कृषक छनौटको आधार, भूमिका र परिचालन
- १.१९ कृषि/पशुपंक्षी/मत्स्य विकास कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा स्थानिय तहमा प्रोफाइलको महत्व तथा कार्यक्रममा कार्यान्वयन स्तरमा सुपरिवेक्षण अनुगमन एवं मूल्यांकनको भूमिका
- १.२० नेपालको पशुपंक्षी/मत्स्य विकासका कार्यक्रमका प्रमुख समस्याहरू
- १.२१ कृषि/पशुपंक्षी/ मत्स्य विकासका लागि तालिम तथा संचार कार्यक्रमको भूमिका
- १.२२ कृषि/पशुपंक्षी/मत्स्य विकास कार्यक्रममा स्थानीय निकायको भूमिका
- १.२३ कृषि विकासमा ग्रामिण पूर्वाधार सिँचाई, कृषि सडक आदिको महत्व
- १.२४ दिगो कृषि विकासका सिद्धान्तहरू

२. फिसरिज

- २.१ माछाको बाह्य स्वरूप (External morphology) र विभिन्न अङ्गहरूको क्रियाप्रणाली
- २.२ माछाको भित्री अङ्गहरूको वनावट र अङ्गहरूको क्रियाप्रणाली
- २.३ नेपालको मत्स्यपालनमा रहेका स्वदेशी तथा विदेशी माछाका प्रजातिहरूबारे जानकारी
- २.४ मत्स्य पालनका विभिन्न प्रणालीहरू : मोनोकल्चर, पोलिकल्चर र एकीकृत मत्स्य पालन
- २.५ मत्स्यपालन फार्म निर्माणको लागि आवश्यक पूर्वाधार, स्थल छनौट, डिजाइन तथा इस्टिमेट
- २.६ पुराना तथा नयाँ पोखरीमा माछा पालन गर्ने तरिका, समस्या तथा समाधानका उपायहरू
- २.७ मत्स्यपालन व्यवसायमा विभिन्न प्रयोजनका लागि आवश्यक पर्ने पोखरीहरू (माउ माछा पोखरी, खाने माछा

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज समूह, सहायक पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पोखरी, नर्सिङ्ग र रियरिङ्ग पोखरी) को प्रयोग तथा व्यवस्थापन

- २.८ मत्स्यपालन व्यवसायका लागि पानीको भौतिक, रसायनिक र जैविक गुणहरू तथा त्यसको जाँच
- २.९ माउ माछाको गुणहरू, छनोट प्रक्रिया, स्टकिङ्ग र व्यवस्थापन तरिका
- २.१० माछा प्रजनन बारे जानकारी
- २.११ प्राकृतिक प्रजननको तयारी र प्रजनन तरिका
- २.१२ कृत्रिम प्रजनन तयारी, आवश्यक विभिन्न हर्मोनहरूबारे जानकारी र प्रजनन तरिका
- २.१३ कृत्रिम मत्स्य प्रजननका लागि आवश्यक ह्याचरीका पूर्वाधारहरू, त्यसको निर्माण र प्रयोग
- २.१४ मत्स्य विज उत्पादन - भुसुना भुरा, सानो भुरा, ठुलो भुरा तथा एक वर्षिय भुरा उत्पादन प्रविधि
- २.१५ विभिन्न साइजका माछा ढुवानी गर्ने तरिकाहरू
- २.१६ खाने माछा उत्पादनको व्यवस्थापन र प्रविधि
- २.१७ माछाको लागि आवश्यक पौष्टिक तत्व तथा मत्स्य पालनका लागि प्राकृतिक तथा कृत्रिम आहार बारे जानकारी तथा व्यवस्थापन
- २.१८ माछा उत्पादन पद्धतीहरू - सामान्य पद्धती, उन्नत पद्धती र सघन पद्धती
- २.१९ प्राकृतिक जलाशयमा मत्स्य पालन - पिँजडामा मत्स्य पालन, इन्क्लोजरमा मत्स्य पालन, घोलमा मत्स्य पालन प्रविधि
- २.२० चिसो पानीमा मत्स्य पालन पद्धती र तरिकाहरू
- २.२१ माछा मार्ने, समात्ने विभिन्न साधन तथा उपकरणहरू र त्यसको प्रयोग गर्ने तरिका
- २.२२ माछामा लाग्ने विभिन्न रोग तथा परजिविहरूको प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार र रोकथाम
- २.२३ माछामा पोष्टिक तत्वको कमिले हुने रोगहरू र नियन्त्रणका उपायहरू
- २.२४ पानीमा घुलित अक्सिजनको कमीबाट हुने प्रमुख समस्याहरू र व्यवस्थापन
- २.२५ माछा संरक्षण (Preservation) तथा प्रशोधन (Processing) प्रविधि
- २.२६ मत्स्य पालनमा जैविक सुरक्षा (Bio-security) को महत्व
- २.२७ Integrated fish farming
- २.२८ Current situation of aquaculture in Nepal
- २.२९ माछाको स्थानीय जात
- २.३० लोपोन्मुख माछाका जातहरू
- २.३१ Bio flock प्रविधिबारे सामान्य जानकारी
- २.३२ माछाको बजारीकरण र माछा मारी सके पछि संरक्षण गर्ने विधि (Fish market and post-harvest technology)

३. अंग्रेजी र नेपाली

- ३.१ : Knowledge on writing correct English sentences, letters, and reports according to English grammar based on the following syntactic functions:
 - a. Part of Speech:
 - b. Noun
 - c. Pronoun
 - d. Adjective

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
नेपाल कृषि सेवा अन्तर्गतका फिसरिज समूह, सहायक पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- e. Determiner
- f. Verb
- g. Adverb
- h. Preposition
- i. Conjunction and
- j. Interjection
- k. Infinitives and gerunds, reported speech and tenses

३.२ नेपाली: नेपाली भाषामा स्तरीय लेखनको लागि आवश्यक पर्ने व्याकरण अनुरूप शुद्धा शुद्धि बनाउने

। यसका लागि निम्न विषयमा ध्यान केन्द्रित गर्ने:

- a. वर्णविन्यास, पदसङ्गति, नाम, सर्वनाम, क्रियापद, विशेषण, काल, वाच्य, पदवर्ग, अनुकरणात्मक शब्द, कारक र विभक्ती, वचन, पुरुष, लिङ्ग, उल्टो अर्थ आउने शब्द, पर्यायवाची शब्द, तत्सम शब्द, तद्भव शब्द, आगन्तुक शब्द, उपसर्ग लागेर निर्मित शब्दहरू, प्रत्यय लागेर निर्मित शब्दहरू, समास भएर निर्मित शब्दहरू, द्वित्व भएर निर्मित शब्दहरू, ह्रस्व दीर्घ, श, ष, स लगायतका व्याकरणगत शुद्ध लेखनशैलीमा केन्द्रित विषयहरू सहितको नेपाली शुद्धाशुद्धिको ज्ञान
